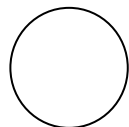

NURGA RADIAANMÕÕT (10. klassi 2. kursus)

Rahvusvahelises mõõtühikute SI-süsteemis, mis hõlmab kõiki teaduse, tehnika ja majanduse harusid, on nurga mõõtühikuks **radiaan**. Radaian defineeritakse kesknurga kaudu.

Kesknurk on ringjoone kahe raadiuse vaheline nurk, mis toetub nende raadiuste vahele jääva ringjoone kaarele.

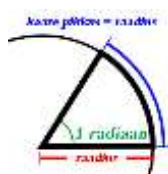
Ülesanne

Tähistage ringjoone keskpunkt tähega O. Joonestage vabalt 2 raadiust (r), mis lähtuvad sellest punktist ja märkige joonisele kesknurk φ (fii).

Üks radiaan on kesknurk, mis toetub raadiuse pikkusele kaarele.

Tähis: **1 rad**.

Radaiani definitsiooni kohaselt näitab seda, mitu raadiust mahub kesknurka mõõtvale kaarele. suvalise nurga φ suurus

$$\varphi = \frac{b}{r} \text{ rad}; \quad b - \text{kaare pikkus, } r - \text{raadius}$$

Näiteks: 1) kui $b = 3r$, siis $\varphi = \frac{3r}{r} = 3$ ehk 3 rad;

2) kui $\varphi = 360^\circ$ (täispööre), siis kesknurga kaareks b on terve
..... Ringjoone pikkus C = ...

Seega $b = \dots\dots\dots$ Asendame need valemisse $\varphi = \frac{b}{r}$.

Saame $\dots\dots = \frac{\dots\dots}{\dots\dots} = \dots\dots$

Kokkuvõttes: $360^\circ = \dots\dots$ ja $\pi = \dots\dots$ ehk $180^\circ = \dots\dots$

Kui on vaja teisendada kraade radiaanideks või vastupidi, siis on hea kasutada järgnevat skeemi:

$$\begin{array}{l} 180^\circ \text{-----} \pi \text{ rad} \\ \alpha^\circ \text{-----} x \text{ rad} \end{array}$$

Näiteks:

1) teisendage 354° radiaanideks;

$$180^\circ \text{-----} \pi \text{ rad} \quad (\pi \approx 3,14)$$

$$354^\circ \text{-----} x \text{ rad}$$

$$x = \frac{354^\circ \cdot \pi}{180^\circ} \approx 6,18 \text{ rad}$$

2) teisendage 4,15 radiaani kraadideks.

$$180^\circ \text{-----} \pi \text{ rad}$$

$$\alpha \text{-----} 4,15 \text{ rad}$$

$$\alpha = \frac{180^\circ \cdot 4,15}{3,14} \approx 237,90^\circ \quad (\text{arvuti } \pi \text{ abil } \approx 237,78^\circ)$$

* Sageli esitatakse nurki π kaudu, et vältida ligikaudseid arve.

Näiteks:

1) $\pi/3 = 180^\circ : 3 = 60^\circ$;

2) $2\pi/3 = 360^\circ : 3 = 120^\circ$;

$$3) \frac{5\pi}{18} = \frac{5 \cdot 180^\circ}{18} = 50^\circ;$$

$$4) 45^\circ = \frac{\pi}{4}$$

Ülesanne

1) $1^\circ = \dots\dots\dots \approx \dots\dots\dots$;

2) $1 \text{ rad} = 180^\circ : \pi \approx \dots\dots\dots$;

3) avaldage 72° radiaanmõõdus;

4) avaldage $16^\circ 52' 30''$ radiaanmõõdus;

5) avaldage nurgad $\frac{\pi}{12}$ rad ja 1,8 rad kraadimõõdus.

* Sagedamini esinevad nurgad kraadi- ja radiaanmõõdus:

Kraadimõõdus	0°	30°	45°	60°	90°	180°	270°	360°
Radaianmõõdus								

Ülesandeid:

1. Esitage nurgad 36° ja 66° radiaanmõõdus (ümardades tulemused tuhandikeni).

2. Esitage antud nurgad kraadimõõdus:

1) 1,2 rad;

2) 0,75 rad;

3) 1,58 rad.

3. Leidke $\sin \pi/6$; $\sin 2,6$; $\cos \pi/7$.

4. Esitage nurk kraadides: 1) 2π ; 2) $3\pi/2$.